

Het water vangen

Lies Gallez

Het water vangen

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV

2021

Copyright © 2021 Lies Gallez
Voor overname kunt u zich wenden tot Em. Querido's
Uitgeverij BV, Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam.

Omslag The Phoney Club
Foto auteur Iris Kelly Kuntkes

ISBN 978 90 214 2544 3 / NUR 303
www.querido.nl

Met dank aan de mondiale pandemie en de grillige bochten van wat ik hier voor het gemak liefde en leven noem, zonder jullie was dit boek, daar ben ik vrij zeker van, vast een jaar eerder voltooid.

Voor alle mensen met wilde harten. Voor iedereen die lief-
heeft. Voor iedereen die dat probeert. Ik eer je.

Voor Omar Toure, waar je ook bent, al het licht is voor jou.
Elke dag opnieuw.

Voor jou natuurlijk. Beloof me dat je blijft, ik weet de weg.

*'People who deny the existence of dragons
are often eaten by dragons.
From within.'*
– Ursula K. Le Guin

*'En raak mij aan
Raak mij met alles aan
Laat mij niet ongedeerd
Wees geen held
Blijf weg van 't open veld
En vaar niet over zee
Ah, doe niet mee'*
– Roosbeef

Inhoud

O

- Alle wonden zijn blauw 15
Tijd is een ster 39
De koeien zijn niet belangrijk 59

Zinken

- Dit breken 79
Fantomgeluid 105

Drijven

- O. 139
Mensen zijn geen vogels 181
Al het licht is voor jou 219

Zwemmen

- Ik heb stenen in mijn DNA 227
Hier begint de zee 235
Dagen waarop de zee slaapt 257

Iets

- Geluid en water 273
Het water vangen 293

O

Alle wonden zijn blauw

*'Suppose I were to begin by saying that
I had fallen in love with a color.'*

– Maggie Nelson

Wanneer vogels in steden eenzaam zijn, fluiten ze soms hoger om hun soortgenoten aan te trekken. Dat lees ik toevallig online op een website voor vogelliefhebbers, waaronder ik mezelf zeker niet onmiddellijk categoriseer. Vanuit mijn bed in het huis waar ik al meer dan twintig jaar samen met mijn ouders woon, zoek ik op Zalando naar nieuwe vlinderstrikjes. De donsdeken heb ik om mijn lichaam heen gewikkeld.

Vandaag is een oranjegekleurd vierkantje op de afvalkalender. Straks komt de vuilniskar langs.

Mijn huis staat in een straat vol andere stadshuizen met kleine voortuintjes. Dit is lintbebouwing, zei mijn vader een paar jaar geleden tegen mij. Met de rode kruiwagen reed ik aarde van de oprit naar de achterkant van de tuin, waar een zelfgemaakte berg ontstond. Ik leerde hoe huizen een straat vormden die andere straten met elkaar verbonden. Ik leerde dat lintbebouwing misschien het antwoord was op eenzaamheid. Dat huizen, net als bange mensen op feestjes, zo dicht mogelijk bij elkaar willen staan.

Met mijn lege kruiwagen wandelde ik terug naar de

oprit, waar mijn vader geknield voor zijn waterpas zat. Op de schoorsteen zat een duif. En het leek alsof hij daar altijd zat. Alsof we hem daarom een naam moesten geven. Wat we ook deden: Memphis.

Nadat ik drie leuke vlinderstrikjes heb gevonden, doe ik de blauwe gordijnen van mijn slaapkamer open. Nacht en dag hebben elkaar nog maar net afgewisseld. In de lucht trekken vliegtuigen rechte lijnen door het heldere blauw.

Voor alle duidelijkheid, ik begrijp niet waarom sommige vogels net iets hoger beginnen te fluiten om soortgenoten aan te trekken en wat ze dan precies in die hoogtes zoeken. Want ik weet niets over hoogtes. Niet hoe bergen bergen worden, alleen die zelfgemaakte aardeberg in de achterkant van de tuin. Ik begrijp niet hoe ik mijn vingers op een blokfluit moet plaatsen om een hoge si te produceren tijdens de muziekles en niet hoe mijn verwarde hoofd het hoogste punt van mijn lichaam werd zonder dat ik er mijn evenwicht door verloor.

Ik ga de trap af en schenk in de lege keuken een kop muntthee uit. In de tuin staat een kippenhok. Mijn moeder wilde kippen voor de verse eieren. Ik wilde kippen voor hun zachte veren en voor hun eieren. Mijn vader wilde er geen. Uiteindelijk kochten wij samen drie kippen op de markt, die wij namen gaven: Witje, Ranger en Dompie.

Zo kwamen die kippen in de tuin terecht en pikten ze het gras kapot tot het uiteindelijk voorgoed ver-

dween en er slechts af en toe nog een eenzame gras-
spriet verscheen.

Negen jaar was ik toen ik voor het eerst met mijn
plastic bebloemde regenlaarzen in het kippenhok
stond en Ranger in de plastic bloemen van mijn laars
pikte. Ik slaakte een kreet. Mijn armen sloeg ik kramp-
achtig om de benen van mijn vader. Met zijn hand ging
hij door mijn krullen.

Ik plaats mijn theekop op de keukentafel. In de gara-
ge pak ik de witte vuilniszak op.

Op die hoogtes kom ik later nog terug. Maar nu even
de grond waarop ik in mijn pyjama sta. De grond waar-
over mijn ouders en ik ons in dit huis bewegen. Deze
grond is een soort begin van dit verhaal. Deze grond en
de zwaartekracht die mij in het verhaal houden.

Zonder een kip was ik nooit mezelf geworden. Ik
kan het niet anders voor je zeggen dan hoe ik het net
zei. Wat ik bedoel, zonder die specifieke kip was ik
waarschijnlijk een deeltje van mezelf kwijtgeraakt,
zoals ik haarelastiekjes in het huis en op school ver-
loor, en had ik verlangd naar iemand die de deeltjes
voor mij zou opvangen. En ik wist niet zeker of er ie-
mand was die dat kon of wilde.

De kip die mijn leven voorgoed veranderde was
Pruts. Ik kreeg haar toen ik negen was. Nou ja, 'krij-
gen' is hier niet onmiddellijk het meest passende

werkwoord, maar daar kom ik later nog op terug.

Door haar, kan ik je nu zeggen, leerde ik het verschil tussen een leugen en de waarheid kennen. Voor haar onverwachte komst was alles een grote schemerzone, zoals het donker dat in je slaapkamer hangt voor je ogen dichtvallen. Een schemerzone die ik misschien nog het best met een groot bos zonder aangelegde wandelpaadjes vergelijk. Er werd een onzichtbaar lijntje tussen waarheid en leugen getrokken, een wandelpaadje als het ware, en het veranderde alles. Door de kip leerde ik liegen.

Voor die specifieke gebeurtenis moeten we in de tijd terugkeren. Stel je voor, ik was negen, dat zei ik je net al, en had blonde krullen en blauwe amandelvormige ogen. Stel je voor dat ik in de vierde klas van de lagere school zat. Alles wat je je nu voorstelt, is trouwens waar. (Voor dit verhaal heb ik geen verbeelding nodig, voor dit verhaal heb ik slechts mezelf nodig.) Ik hield van poppen aankleden en van auto's en indianen. Ik geloof dat ik als negenjarige nog onbezonnen in mijn neus kon peuteren en de snotjes kon opeten.

Voor het thema Pasen had de juf twee kuikens gekocht, die in de klas in een kartonnen doos leefden. Die doos moesten we in de loop van de dag voorzichtig naar nieuwe schaduwplekken verschuiven. Bij de wissel van meetkunde naar wereldoriëntatie mocht ik dat doen. Soms gebeurde het dat Tommy zijn Kikkerlaarsje tegen de doos liet neerkomen. Per ongeluk, zei hij dan, terwijl hij zijn glimlach in de kraag van zijn sweater verstopte.

Elke dag was er een beurtrol om de kuikens te voeren, te aaien, hun kak uit te scheppen en nieuw zaagsel in de doos te kieperen. Op dat moment had ik niet meer dan mijn klasgenoten een speciale verzorgingsband met de kuikens. Het was niet zo dat ik bijzonder meer geïnteresseerd was in hun dagelijkse aanwezigheid in de klas. Dat ik meer aan ze gehecht was omdat ik ze bijvoorbeeld meer kussen wilde geven of ze meer wilde oppakken. Zo was het allemaal niet. Ook ik kneep mijn neus dicht wanneer ik met een schepje hun kak uit de doos moest halen.

Na een paar weken werden de kuikens te groot voor de kartonnen doos. Hun dons verdween langzaam. Op donderdag, exact vier weken nadat de kuikens in de klas kwamen wonen, zei de leerkracht dat het tijd werd dat de twee kuikens bij een van ons een nieuw huis zouden krijgen. Eerst moesten we dat aan onze ouders vragen.

Bij het kringgesprek aan het begin van de volgende dag vroeg de juf ons wie Nadine of Pruts mee naar huis mocht nemen. Een paar seconden, langer kon het niet geduurd hebben, stond mijn wereld stil. Het was volgens mij ook de eerste keer dat de ruimte rond mij oploste, terwijl ik de grote klok aan de muur hoorde tikken. Zonder verder na te denken stak ik mijn vinger op. De juf wees me aan en zei me dat ik Pruts mee mocht nemen. Ik glimlachte.

Die namiddag wandelde ik met de kip in een kleine kartonnen doos naar huis. Halverwege het pad dat

door het bos liep, begon ik te huppelen. De kip ging samen met mij op en neer. Neen, ik had het mijn ouders niet gevraagd. Dat was ik vergeten. Het leek me geen onoverkomelijk probleem. Wie had gedacht dat liegen zo gemakkelijk kon zijn?

De kip was helemaal van mij. De blauwe lucht hing boven mij als een stille getuige.

Terug naar vandaag, naar de ochtend waarop ik de blauwe gordijnen opentrek. Terug naar de grond waarover ik me nu met de witte vuilniszak beweeg.

Ik open de voordeur. Naast de brievenbus zet ik de vuilniszak neer. Over de oprit met kasseien loop ik terug naar het huis. Voor wie er nu aan zou twijfelen, ik heb vroeger altijd goed voor Pruts gezorgd. Ik gaf haar dagelijks eten, ververste haar kippenhok, raapte eieren wanneer ze eieren begon te leggen. En soms wanneer ik tijd had, hurkte ik voor het hok neer en praatte met haar, zoals ik dat ook met mijn poppen deed.

De zon staat op onbekende hoogte aan de hemel. Achter mijn duim laat ik haar moeiteloos verdwijnen. Vanuit het raam van de keuken zie ik vogels, boomtoppen, het kippenhok, wolken en vogelnestjes. Hoe eenzaam deze vogels in mijn tuin zijn, kan ik je niet zeggen, en ook niet hoe hoog zij fluiten.

Door het lege huis wandel ik met mijn kop muntthee. De stenen vloer onder mijn voeten is ijskoud.

Aan de muren in de woonkamer hangen schilderijen die mijn moeder op verschillende veilingen gekocht heeft. 'Niets aanraken,' zegt ze nog steeds wanneer ik erlangs passeer.

Het bleef niet bij één leugen natuurlijk. Toen ik met Pruts als negenjarige voor de deur stond, waren mijn ouders in eerste instantie verbaasd. Ik herinner me hoe de hand van mijn vader over zijn baard bewoog.

'Wat moeten we met nog een kip?' vroeg mijn moeder, die haar handen voor haar ogen sloeg, alsof zij verstopperdje speelde en zij degene was die zou beginnen met tellen.

Ik zei haar dat niemand anders haar wilde en dat ik haar dus eigenlijk van de slacht gered had. (Wat het begin van een tweede leugen was, want er waren vele vingers de lucht in gegaan vanochtend tijdens het kringgesprek, maar de juf had mij gekozen. Ik voelde me zo ongelofelijk belangrijk. Ik werd gezien door alleen maar een vinger op te steken en er was, geloof mij, niets bijzonders aan die ene vinger of, om nog duidelijker te zijn, er was niets bijzonders aan mijn vingers.)

Mijn moeder wreef vervolgens in haar handen alsof ze het koud had. Ik denk dat haar medelijden zo begon, terwijl ze met wrijvende handen in de deuropening stond. Dat ze inzag dat ik mezelf als het ware had opgeofferd.

Ze liet een hand op mijn schouder neerkomen, iets wat ze daarvoor nog nooit gedaan. Haar hand lag er zo

zacht dat ik op de toppen van mijn tenen naar het kippenhok liep, bang dat haar liggende hand zou breken. Daar lieten we Pruts kennismaken met de andere kippen. Dompie keerde haar de rug toe en liep de berg op. Een warm welkom was het niet onmiddellijk, maar we hadden er vertrouwen in.

De dag na de ongemakkelijke kennismaking in het kippenhok schilderde mijn vader het hok blauw. Met een broodzak ging ik voor het hek staan en gooidde de broodresten op de grond. Daar was Pruts, met haar bruin-oranje veren die blonken in de ochtendzon. Met zijn vieren pikten ze gulzig aan de broodkorsten. Dompie had een kale plek ter hoogte van haar hals.

Mijn vader stak zijn duim naar mij op.

‘Waarom blauw?’ vroeg ik.

Hij haalde zijn schouders op.

‘Deze verf was in de aanbieding in de Brico en met Pruts leek het me tijd.’

Hij glimlachte.

Wat ik mijn vader niet vertelde, was hoe mooi ik het goedkope blauw vond. Hij had die kleur misschien uitgekozen in de winkel, maar terwijl ik daar voor het kippenhok naar Pruts keek, was ik er zeker van dat de kleur mij gekozen had. Dat dit blauw en Pruts en ik op een of andere manier van betekenis voor elkaar waren.

